

Itäisen Suomen elinvoimaa vahvistavat toimenpide-ehdotukset

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö 21.10.2022 § 79
2/15.03.00.00/2022

Valmistelija

Merja Olenius, sp. etunimi.sukunimi@esavo.fi

Päätösehdotus

Esittelijä: Kehittämiskojohtaja Merja Olenius

Maakunnan yhteistyöryhmä päättää puoltaa liitteessä x esitettyä lisärahoituskokonaisuutta, jota esitetään Työ- ja elinkeinoministeriölle rahoitettavaksi osana Itäisen Suomen elinvoimaa vahvistavina toimenpiteinä ja esittää tätä edelleen maakunnan yhteistyöryhmälle vahvistettavaksi.

Päätös

Maakunnan yhteistyöryhmän sihteeristö päätti puoltaa esitettyä lisärahoituskokonaisuutta, jota esitetään Työ- ja elinkeinoministeriölle rahoitettavaksi osana Itäisenä Suomen elinvoimaa vahvistavina toimenpiteinä ja esittää tätä edelleen maakunnan yhteistyöryhmälle vahvistettavaksi.

Eevamari Lahtinen liittyi kokoukseen pykälän aikana.

Selostus

Varautumisen ministerityöryhmä linjasi keväällä, että hallitus selvittää ja valmistelee syksyn 2022 budjettiriiheen mennessä ehdotukset itäisen Suomen elinvoimaa vahvistavista toimenpiteistä.

Varautumisen ministerityöryhmä ohjaa varatumista, joka liittyy Venäjän Ukrainaan kohdistuvan hyökkäyksen vaikutuksiin.

Ministerityöryhmä asetti valtiosihteerityöryhmän asiakokonaisuuden valmistelua varten. Valtiosihteerityöryhmä antoi loppuraporttinsa 31.8.2022 ja hallitus hyväksyi raporttiin sisältyneet esitykset budjettiriihen yhteydessä.

Valtiosihteerityöryhmän esitykseen sisältyvät seuraavat EU:n alue- ja rakennepoliitiikan varojen

kohdentamista koskevat kokonaisuudet:

- Kohdennetaan 12 M€ EU:n alue- ja rakennepoliitiikan varoja alueellisiin ja ylimaakunnallisiin

yhteistyöhankkeisiin, joilla tuetaan esimerkiksi älykkään erikoistumisen mukaisia osaamiskärkiä, ekosysteemyötä, digitalisaatiota sekä vihreää siirtymää. Myös matkailun ympärille pyritään luomaan pysyviä rakenteita muun muassa opiskelupaikkojen, yritysten kanssa tehtävän yhteistyön sekä ulkomaisten opiskelijoiden ja työntekijöiden houkuttelemisen keinoin

- Itäisen Suomen matkailun näkyvyyttä parantavaan koordinointi- ja koontitoiminnon käynnistämiseen kohdennetaan 1 M€ EU:n aluekehitysrahoja

- Saimaan matkailun kehittämiseen (esim. Visit Saimaa -hankkeelle) kohdennetaan rahoitusta

0,5 M€ EU:n aluekehitysrahoitusta

Varautumisen ministerityöryhmä seuraa myös jatkossa toimenpiteiden toteutumista.

Alla oleva lisärahoitus on tarkoitettu koko Itä-Suomelle, joten yksittäisen maakunnan on osalta mahdollisuus esittää tärkeimpiä kehittämisen kohteita kyseisillä varoilla. Etelä-Savon osalta on tiedustelussa jo ”korvamerkitty” Visit Saimaa kokonaisuus, jossa tuen suuruus on 500 000 euroa.

Kestävää kasvua ja työtä 2014-2020 -ohjelman varat: noin 7,7 miljoonaa euroa

REACT-EU- EAKR: 1,8 milj. euroa

- Pk-yritystoiminnan vahvistaminen erityisesti digitalisaation ja vihreän talouden näkökulmasta (erityistavoite 12.1)
- Tutkimus- ja innovaatiotoiminnan kehittäminen erityisesti digitalisaation edistämisen ja yhteiskunnan hiilineutraalisuustavoitteen toteutumisen näkökulmasta (et. 12.2)

REACT-EU- ESR: 5,9 milj. euroa

- Digitaalisten taitojen parantaminen (et. 12.3)
- Yritysten ja yrittäjien nopean muutoskyvykkyyden edistäminen (et. 12.4)

Uudistuva ja osaava Suomi 2021–2027 -ohjelman varat: noin 5,8 miljoonaa euroa

Ottaen huomioon valtiosihteerityöryhmän esitykset, ohjelmasta on tarvittaessa käytettävissä

varoja seuraavissa erityistavoitteissa:

EAKR

- Tutkimus- ja innovointivalmiuksien ja kehittyneiden teknologioiden käyttöönoton parantaminen (et 1.1)
- Digitalisaation etujen hyödyntäminen kansalaisten, yritysten ja julkishallinnon hyväksi (et 1.2)
- Pk-yritysten kasvun ja kilpailukyvyyn parantaminen (et 1.3)
- Energiatohokkuustoimenpiteiden edistäminen ja kasvihuonekaasupäästöjen vähentäminen (et 2.1)
- Ilmastonmuutokseen sopeutumisen, riskien ehkäisemisen ja katastrofivalmiuden ja -palautuvuuden edistäminen (et 2.2)
- Kiertotalouteen siirtymisen edistäminen (et 2.3)

JTF

- JTF -erityistavoite (et. 7.1)

Alueilla on käynnissä alueellisten rahoitussuunnitelmien valmistelu vuosille 2022-2024 (TEM:n

kirje VN/6966/2019-TEM-57). Mikäli itäisen Suomen alueella on kehittämistarpeita, joita ei pystytä kattamaan vuosien 2022-2024 EU:n alue- ja rakennepolitiikan varoilla tai muulla rahoituksella, alue voi tehdä työ- ja elinkeinoministeriölle esityksen siitä, minkälaiset toimenpiteet vaatisivat lisärahoitusta.

Lisärahoitusta esittävän alueen tulee esittää uskottava ja perusteltu suunnitelma, josta käy selkeästi ilmi:

- mitä keskeisiä toimenpiteitä tulisi rahoittaa. Perustelun on hyvä sisältää konkreettisia hanke-esimerkkejä tai -aihoita
- esitettyjen toimenpiteiden kohdistuminen itäisen Suomen elinvoiman vahvistamiseen
- esitettyjen toimenpiteiden vastaavuus itäisen Suomen työryhmän esitysten kanssa.
- esitettyjen toimenpiteiden ohjelmanmukaisuus
- esitettyjen toimenpiteiden lisäarvo suhteessa ao. toimenpidekokonaisuuksissa muutoin rahoitettaviin hankkeisiin

Konkreettisesti toimenpiteiden tulee liittyä esimerkiksi älykkään erikoistumisen mukaisiin osaamiskärkiin, ekosysteemyön tukemiseen, yliopistokeskuskonseptien kehittämiseen,

digitalisaation tai vihreän siirtymän vauhdittamiseen. Esitetyt toimenpiteet voivat liittyä myös matkailuun.

Itäisen Suomen elinvoimaa vahvistavien toimenpiteiden toteuttamiseksi käytettävissä olevien EU:n alue- ja rakennepolitiikan lisärahoituksen anomista on valmisteltu maakuntien välisenä yhteistyönä erityisesti matkailun hankkeiden osalta. Kyse on maakunnassa tiedossa olevista hankeaihoista, joissa on valmius käynnistää toteuttaminen mahdollisimman nopeasti. Lisäksi Etelä-Savon ehdotukset pohjautuvat Etelä-Savon maakuntaohjelmassa tunnistettuihin ja vahvistuviin älykkään erikoistumisen kärkiin, innovaatio- ja osaamiskeskittyymiin sekä tiedossa oleviin kehittämistarpeisiin.

Lisärahoitusta ja kehittämisresursseja tarvitaan, koska vuosien 2023-2024 EAKR myöntövaltuuksilla ei voida muuten kattaa mm. maakunnan älykkään erikoistumisen kärkien kehittämistä, kuten (Eko -Sairila) vesiklusteri ja (Ekoneum) ruokaklusteri sekä Saimaan matkailu- ja luovan alan klusterin ja metsäklusterin (Noheva) kehittämistä.